

Rapportage enquête wetenschappelijk onderbouwd werken in de praktijk

September 2022

Voorwoord

In mei 2022 zette de Nederlandse vereniging van orthopedagogen en onderwijskundigen een digitale enquête uit onder de leden. Door middel van dit onderzoek willen we achterhalen wat onze leden belemmert en stimuleert om hun wetenschappelijke kennis bij te houden. Deze enquête is opgesteld door de NVO commissie wetenschap.

De enquête is ingevuld door 374 (ortho)pedagogen (respons 8,1%) en geeft een beeld van de wijze waarop leden wetenschappelijk onderbouwd werken in de praktijk.

Samenvatting

Signaleren

Een meerderheid van de respondenten (50%) voelt zich *enigszins* in staat om actuele wetenschappelijke kennis te signaleren (op een schaal van 1 tot 5). Bij het op de hoogte blijven van wetenschappelijke kennis speelt tijd de grootste rol. Ook toegang tot wetenschappelijke artikelen is een belangrijke factor.

Toegang

45% van de respondenten heeft *enigszins* toegang tot actuele wetenschappelijke kennis. De grootste groep heeft toegang tot wetenschappelijke kennis via handboeken. Een andere grote groep via gratis toegankelijke artikelen op internet, zoals Google scholar. De belangrijkste factor bij de toegang tot wetenschappelijke kennis is of de artikelen open access gepubliceerd zijn.

Selecteren

41% van de respondenten geeft aan in *hoge mate* in staat te zijn om relevante wetenschappelijke kennis te selecteren. 75 respondenten geven aan dat zij zich bij het selecteren van wetenschappelijke kennis focussen op thema's die op dat moment relevant zijn voor het werk/de cliënten. Daarnaast wordt het gebruik van goede zoektermen als belangrijke strategie genoemd. Als belangrijkste factor voor het selecteren van wetenschappelijke kennis wordt tijd om zich er voldoende in te kunnen verdiepen genoemd.

Toepassen

44% van de respondenten geeft aan in *hoge mate* in staat te zijn om relevante wetenschappelijke kennis toe te passen. Wederom wordt een gebrek aan tijd genoemd als belangrijke factor bij het toepassen van wetenschappelijke kennis.

Wensen

Wat betreft wensen op het gebied van op de hoogte blijven van, het toegang krijgen tot, het selecteren en het toepassen van wetenschappelijke kennis wordt het meest genoemd gratis toegang tot wetenschappelijke artikelen in een database (77). Ook pleit een groep respondenten (25) voor een NVO kennisbank waarin alle relevante wetenschappelijke kennis is gebundeld.

Rol werkgever

Wat betreft de tevredenheid met wat de werkgever de respondenten biedt op het gebied van integreren van wetenschappelijke kennis in de praktijk staat de grootste groep (43%) daar neutraal in.

De grootste groep respondenten (51) geeft aan dat de werkgever faciliteert door het bekostigen van scholingen. 42 respondenten geven aan dat de werkgever niets doet op dit gebied en dat de verantwoordelijkheid bij de professional ligt.

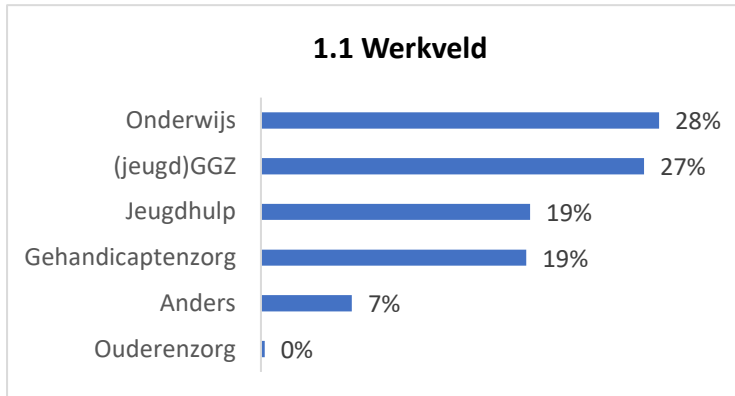
Aanbevelingen

1. Zet in op kennisdisseminatie over de vertaling van wetenschappelijke kennis naar de praktijk
2. Bied overzicht van en toegang tot wetenschappelijke kennis
3. Zorg ervoor dat het integreren van wetenschappelijke kennis beter gefaciliteerd wordt door werkgever

Hierna treft u de uitwerking van de enquêteresultaten per vraag aan.

1. Algemene kenmerken respondenten

In totaal hebben 374 (ortho)pedagogen de enquête ingevuld, dat is een respons van 8,1%. De grootste groep respondenten is werkzaam in het onderwijs (28%), gevolgd door de (jeugd)GGZ (27%). De kenmerken van de respondenten staan weergegeven in tabellen 1.1 tot en met 1.7.

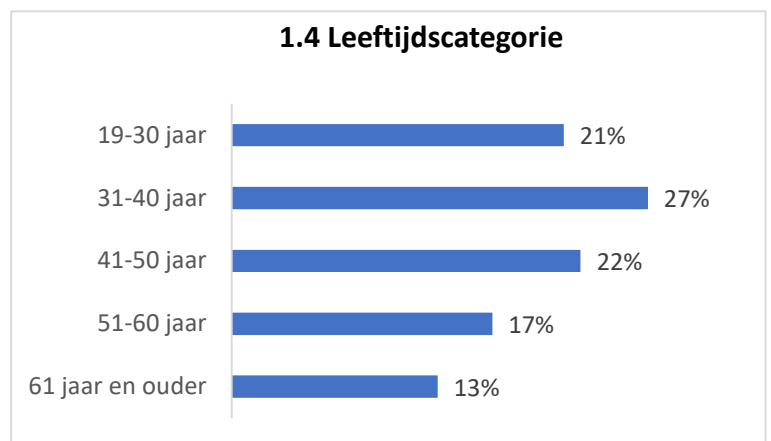
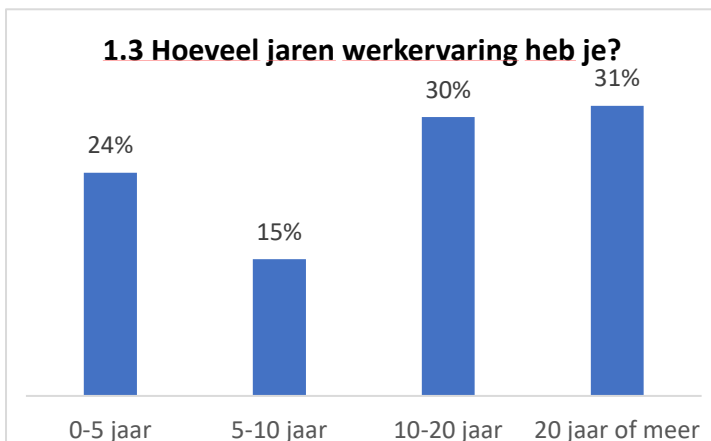
Anders, namelijk:

- Jeugdzorg (2x)
- Jeugdbescherming (2x)
- VVE/kinderopvang (2x)
- Onderwijs en jeugdhulp (2x)
- Onderwijs en GGZ (2x)
- Kinderrevalidatie (2x)
- Beleid jeugd GGZ
- Freelance consultant op onderwijskundige-en sociaal-maatschappelijke zaken
- GGZ en verstandelijke gehandicaptenzorg
- In toezichhoudende functies binnen onderwijs en jeugdhulp
- Onderwijsbegeleiding
- Sociaal domein
- Student pedagogische wetenschappen
- Tandheelkunde afdeling gehandicaptenzorg
- Wetenschap (kinder- en jeugdpsychiatrie)
- Zintuiglijk gehandicaptenzorg (auditief)

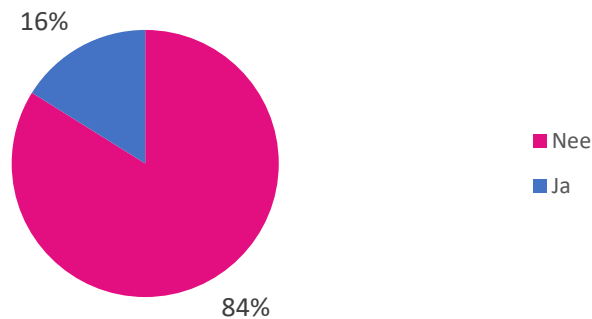

Anders, namelijk:

- Cognitief gedragstherapeut VGCT (5x)
- Kinder- en jeugdpsycholoog (4x)
- Klinisch psycholoog (3x)
- EMDR practitioner (2x)
- Belgische registratie
- Board Certified Behavior Analyst

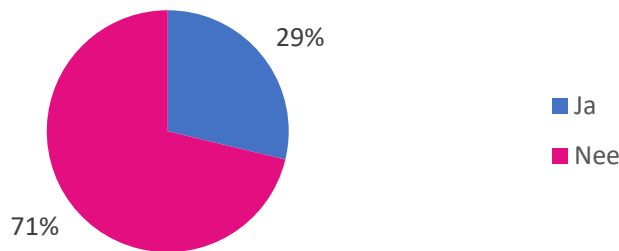
1.5 Ben je momenteel in opleiding?

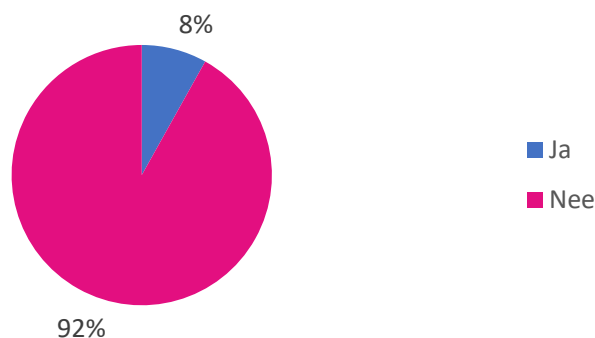
Ja, namelijk:

- OG opleiding (16x)
- GZ opleiding (6x)
- Cognitieve gedragstherapie (6x)
- Schematherapie (5x)
- Systeemtherapie (3x)
- EMDR (3x)
- Master orthopedagogiek (2x)
- Promotietraject (2x)

1.6 Is de organisatie waarbinnen je werkzaam bent gelieerd aan of betrokken bij een kennisinstituut (zoals een universiteit of een academische werkplaats)?

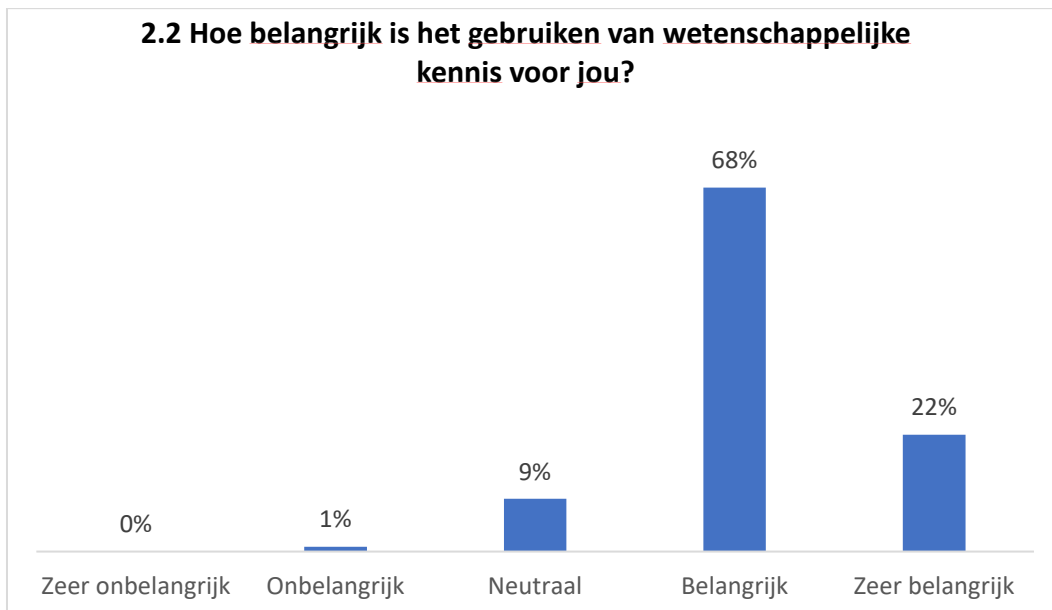
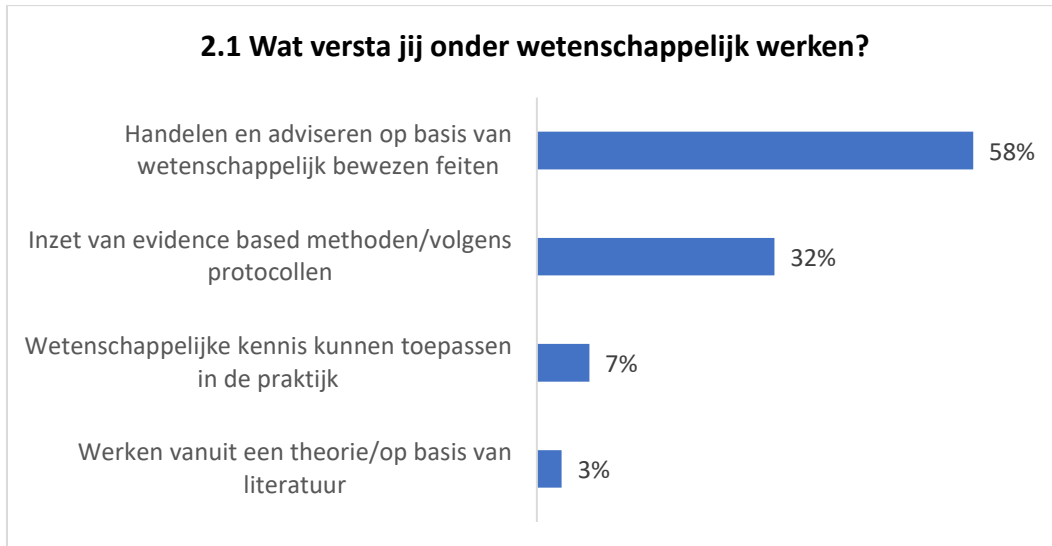
1.7 Ben je gepromoveerd en/of momenteel actief in wetenschappelijk onderzoek?

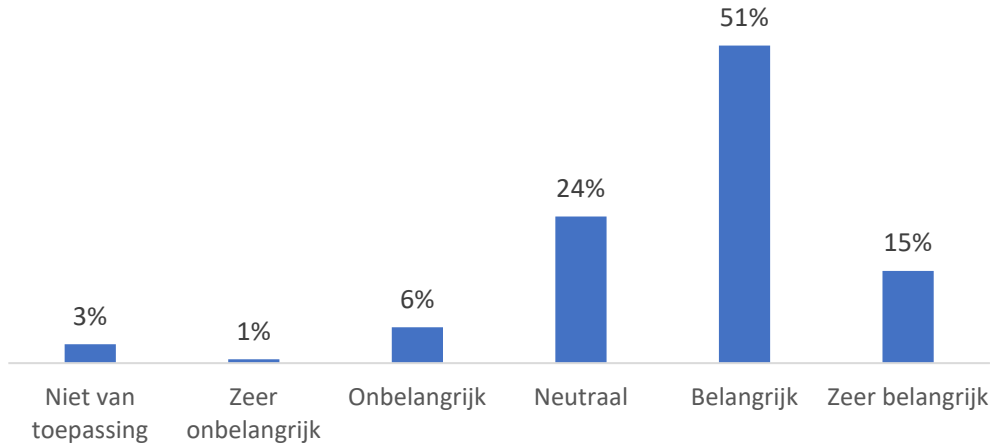
2. Wetenschappelijk werken

Via een open vraag is uitgevraagd wat respondenten verstaan onder de term 'wetenschappelijk werken'. De grootste groep (58%) verstaat hieronder het handelen en adviseren op basis van wetenschappelijk bewezen feiten. Op de vraag 'hoe belangrijk is het gebruiken van wetenschappelijke kennis voor jou' geeft de grootste groep (68%) aan dat zij dat belangrijk vinden.

Wanneer gevraagd wordt hoe belangrijk het gebruiken van wetenschappelijke kennis in het werk gevonden wordt op de werkplek, dan geeft nog steeds de grootste groep (51%) aan dat het belangrijk gevonden wordt. Wel geeft een grotere groep aan dat de werkgever er neutraal (24%) in staat en geeft 6% aan dat de werkgever het gebruiken van wetenschappelijk kennis in het werk onbelangrijk vindt.

2.3 Hoe belangrijk wordt het gebuiken van wetenschappelijke kennis in het werk gevonden op jouw werkplek?

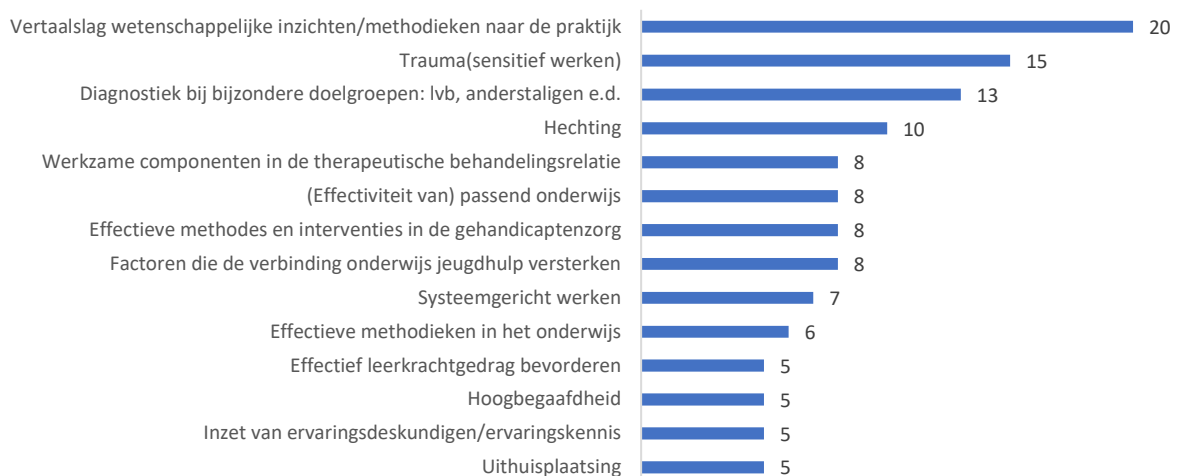

3. Kennisagenda

De NVO vindt het belangrijk om te weten welke kennislacunes er in het werkveld zijn. Om die reden is in de enquête uitgevraagd wat belangrijke thema's zijn die meer aandacht verdienen in de wetenschap.

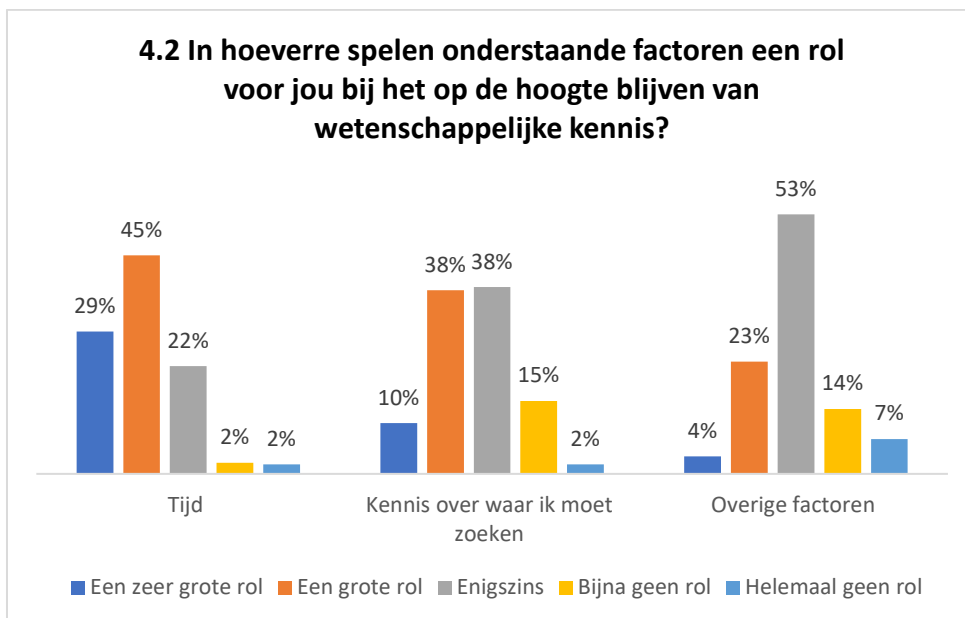
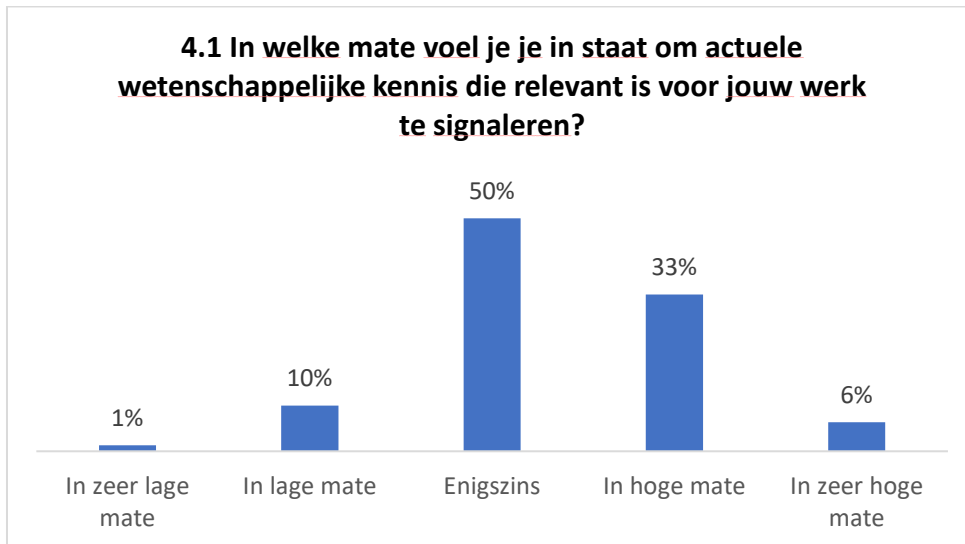
Hieronder ziet u een overzicht van de meest genoemde thema's. Deze zijn via een open vraag uitgevraagd. Het meest genoemd wordt de vertaalslag van wetenschappelijke inzichten naar de praktijk (20x). Dat laat zien dat er behoefte is aan implementatie van wetenschappelijke kennis naar de praktijk. Ook opvallend is dat er op thema's die veel genoemd worden, zoals trauma, hechting en uithuisplaatsing, richtlijnen zijn ontwikkeld waarin alle recente wetenschappelijke kennis gebundeld staat.

3.1 Welke thema's verdienen meer aandacht in de wetenschap?

4. Signaleren van wetenschappelijke kennis

Uitgevraagd is in welke mate respondenten zich in staat voelen om actuele wetenschappelijke kennis die relevant is voor het werk te signaleren. De grootste groep (50%) geeft aan dat zij zich daartoe enigszins in staat voelen. Vervolgens is uitgevraagd welke factoren een rol spelen bij het op de hoogte blijven van wetenschappelijke kennis. Tijd speelt dan de grootste rol; 29% geeft aan dat dat een zeer grote rol speelt en 45% geeft aan dat dat een grote rol speelt. Als overige factoren noemen 41 respondenten de toegang tot wetenschappelijke artikelen.

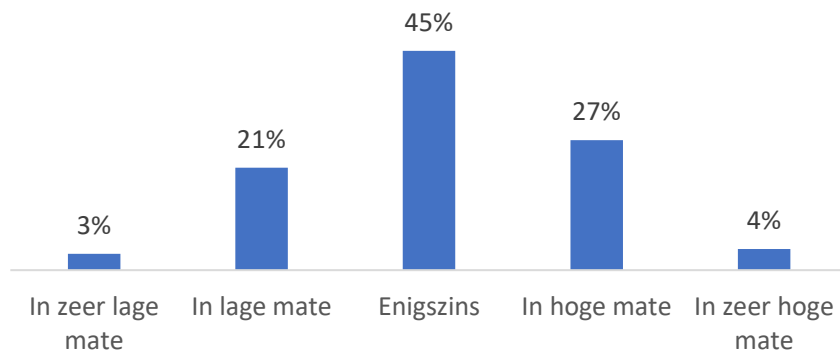
4.3 Overige factoren

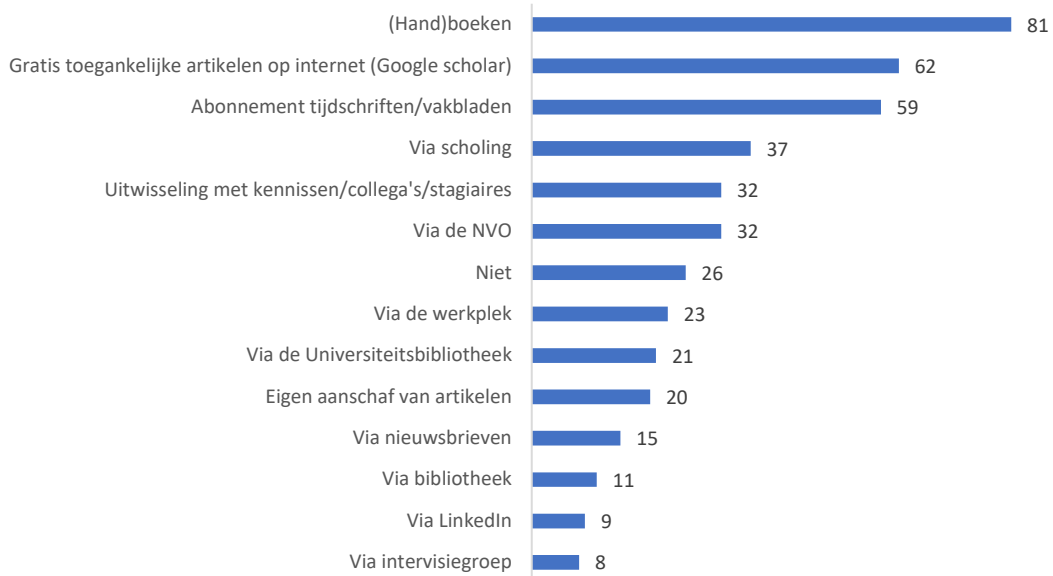
5. Toegang tot wetenschappelijke kennis

Uitgevraagd is in welke mate respondenten het idee hebben dat ze in voldoende mate toegang hebben tot actuele wetenschappelijke kennis. De grootste groep (45%) geeft aan dat zij enigszins toegang hebben. Vervolgens is uitgevraagd op welke manier men toegang heeft tot wetenschappelijke kennis. 81 respondenten geven hier aan dat zij toegang hebben tot wetenschappelijke kennis via (hand)boeken. 62 respondenten geven aan dat zij wetenschappelijke kennis opzoeken via gratis toegankelijke artikelen op internet, bijvoorbeeld via Google scholar. Vervolgens is uitgevraagd welke factoren een rol spelen bij het toegang krijgen tot wetenschappelijke kennis. De belangrijkste factor hierbij is dat het open access gepubliceerd is.

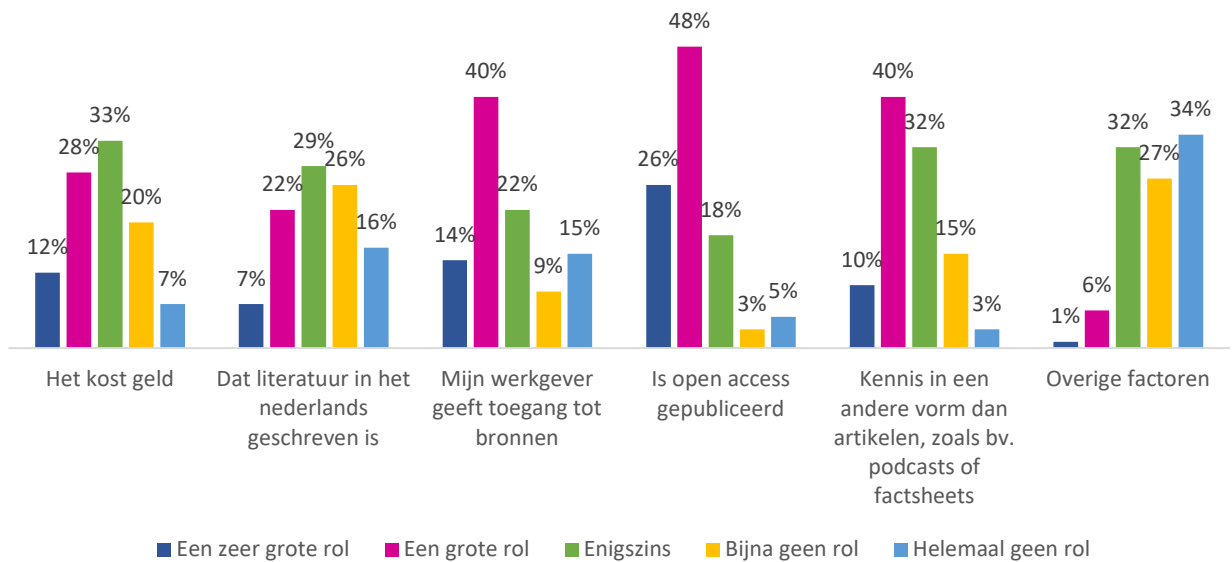
5.1 In welke mate heb je het idee dat je in voldoende mate toegang hebt tot actuele wetenschappelijke kennis?

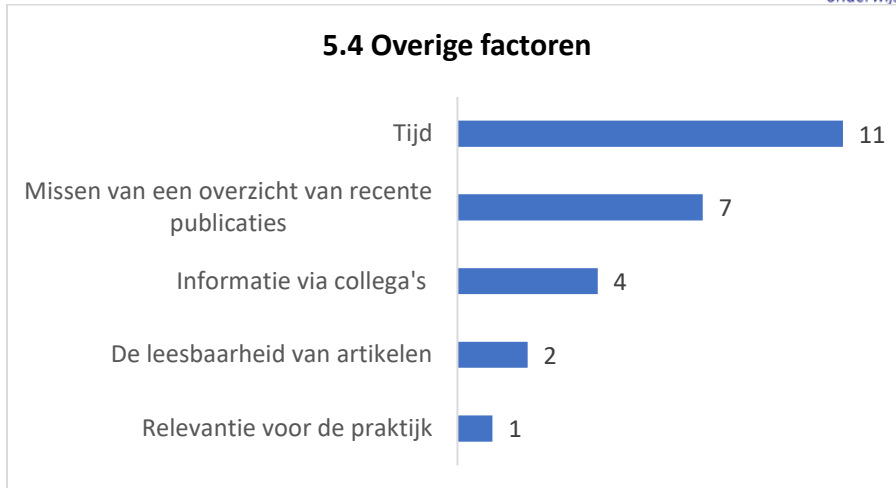

5.2 Op welke manier heb jij toegang tot wetenschappelijke kennis?

5.3 In hoeverre spelen onderstaande factoren een rol voor jou bij het toegang krijgen tot wetenschappelijke kennis?

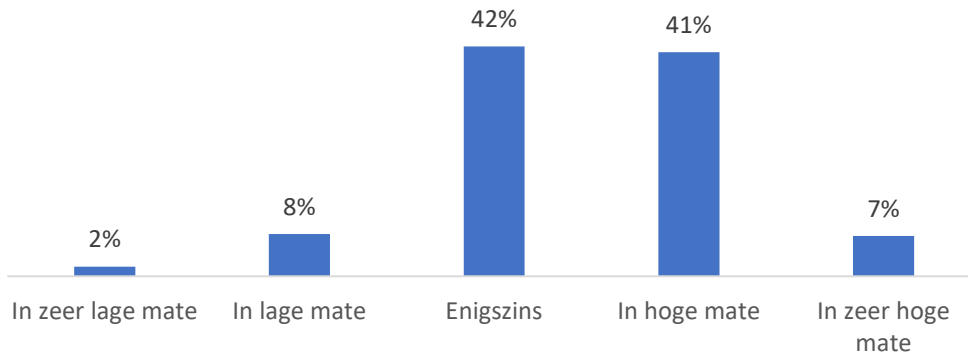

6. Selecteren van wetenschappelijke kennis

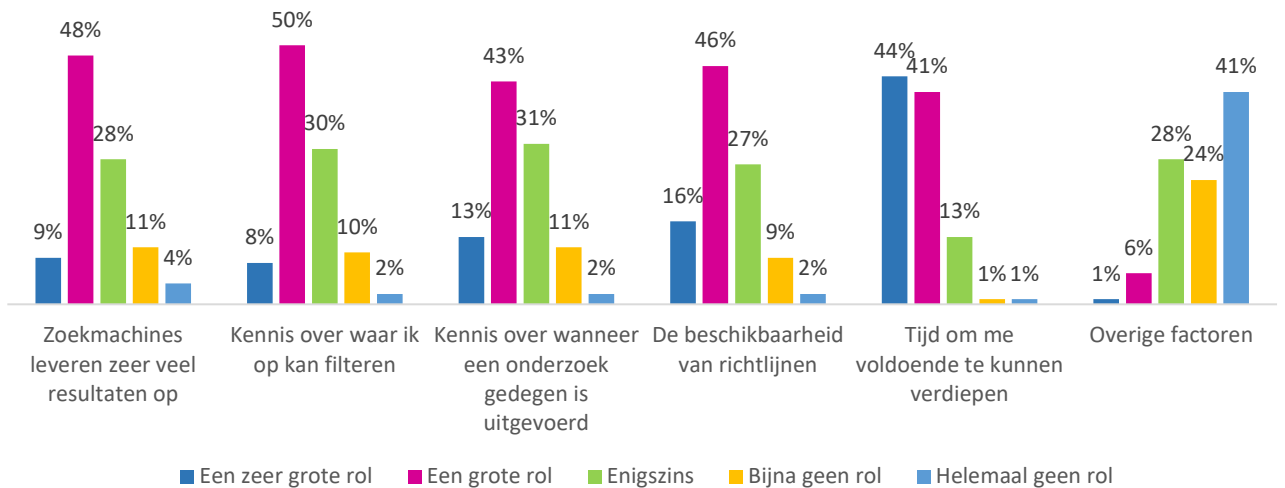
Uitgevraagd is op welke manier respondenten wetenschappelijke kennis selecteren. 75 respondenten geven aan dat zij zich bij het selecteren focussen op thema's die op dat moment relevant zijn voor het werk of de cliënten. Daarnaast wordt het gebruik van goede zoektermen vaak genoemd (41x) als strategie om wetenschappelijke kennis te selecteren.

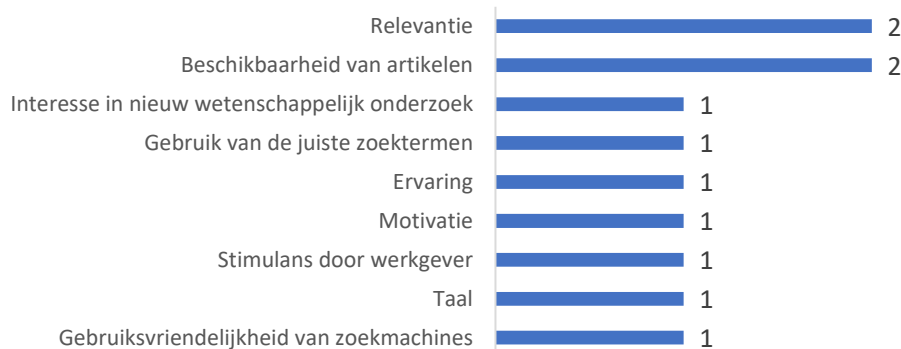
6.2 In welke mate heb je het idee dat je in voldoende mate in staat bent om relevante wetenschappelijke kennis te selecteren?

6.3 In hoeverre spelen onderstaande factoren een rol voor jou bij het selecteren van wetenschappelijke kennis?

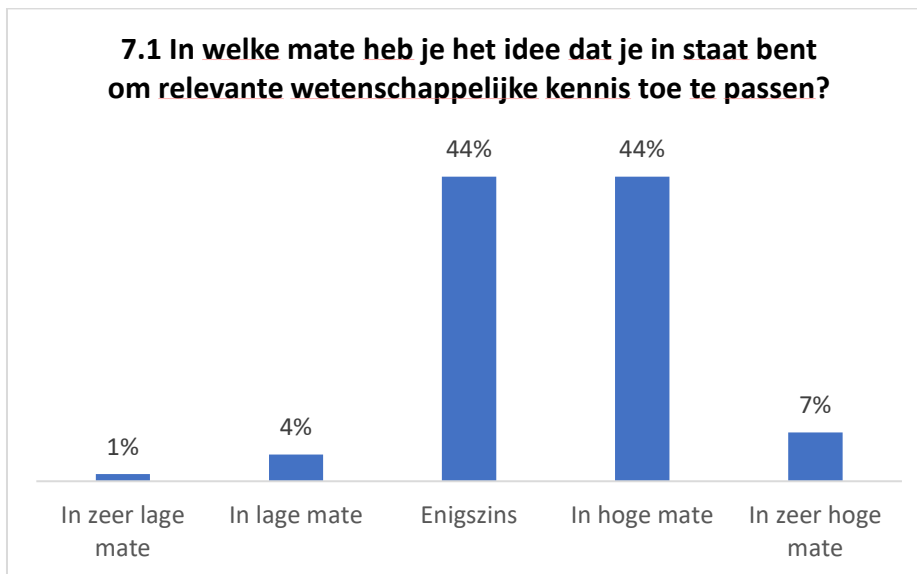

6.4 Overige factoren

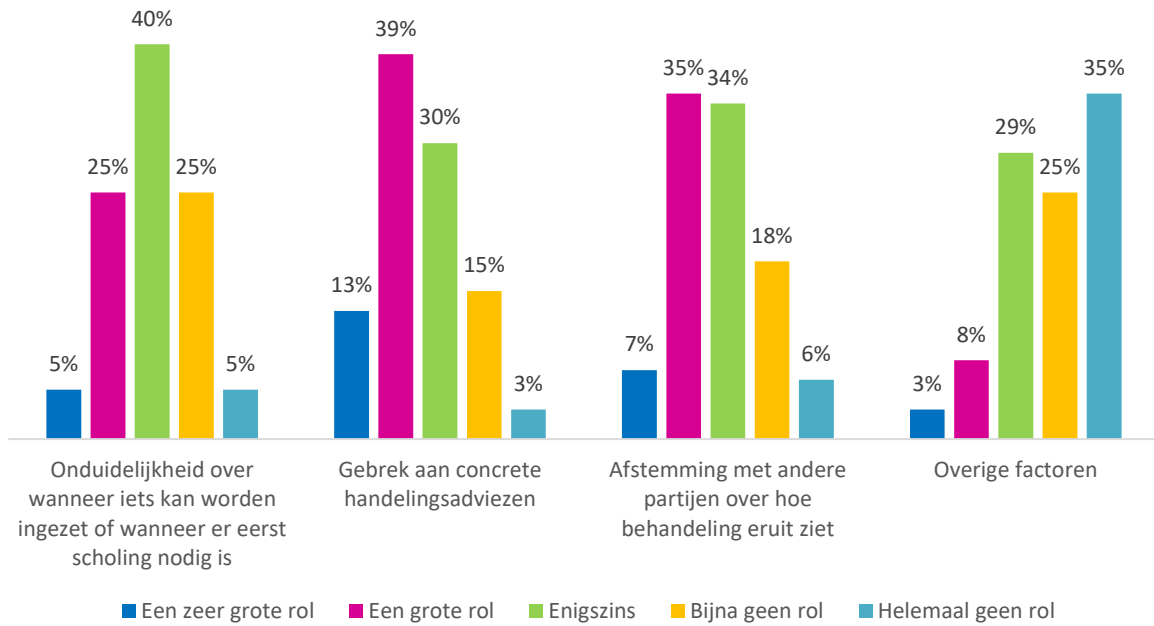

7. Toepassen van wetenschappelijke kennis

Uitgevraagd is in welke mate respondenten het idee hebben dat zij in staat zijn om relevante wetenschappelijke kennis toe te passen. 44% van de respondenten heeft het idee dat zij daar in hoge mate toe in staat zijn. Wederom is uitgevraagd welke factoren een rol spelen bij het toepassen van wetenschappelijke kennis. Daarbij geven respondenten aan dat dat vooral te maken heeft met (een gebrek aan) concrete handelingsadviezen. Wat betreft wensen rondom het op de hoogte blijven van, het toegang krijgen tot, het selecteren en het toepassen van wetenschappelijke kennis, wordt het meest genoemd gratis toegang tot wetenschappelijke artikelen. Daarnaast wordt de suggestie gedaan voor een NVO kennisbank waarin leden relevante wetenschappelijke artikelen kunnen raadplegen.

7.2 In hoeverre spelen onderstaande factoren een rol voor jou bij het toepassen van wetenschappelijke kennis?

7.3 Overige factoren

7.4 Wat zijn jouw wensen op het gebied van op de hoogte blijven van, het toegang krijgen tot, het selecteren en het toepassen van wetenschappelijke kennis?

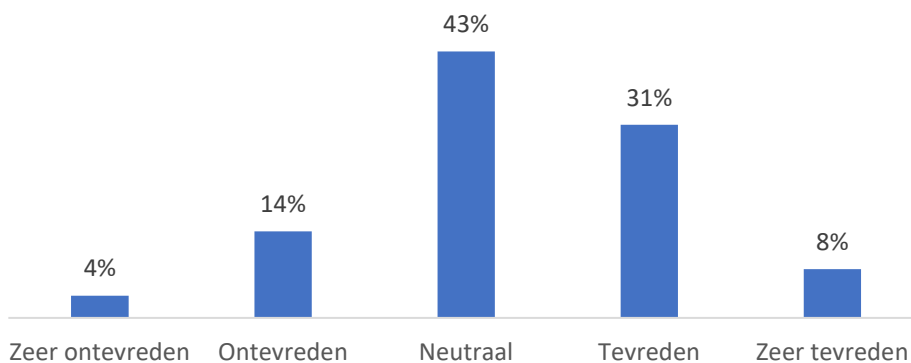

8. Rol werkgever

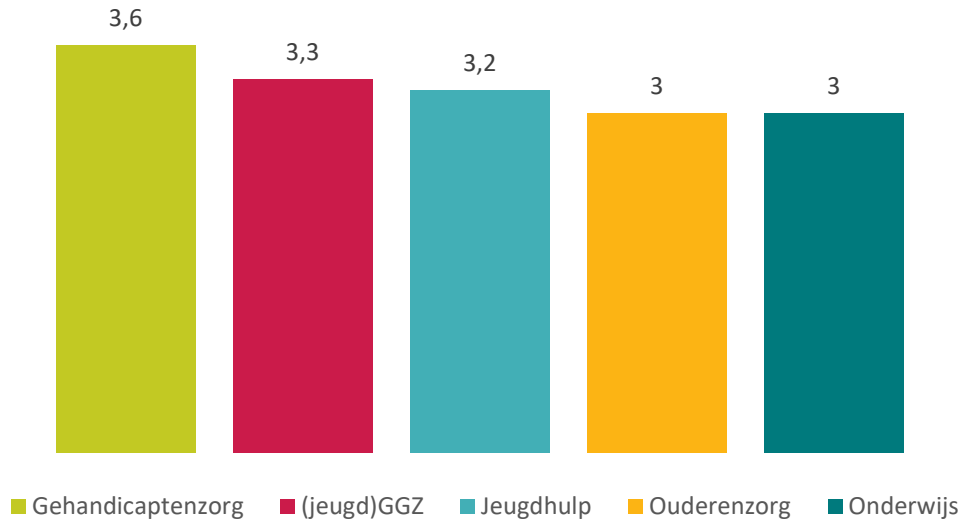
Uitgevraagd is hoe tevreden respondenten zijn met wat hun werkgever hen biedt op het gebied van integreren van wetenschappelijke kennis in de praktijk. De grootste groep (43%) geeft hierbij een neutraal oordeel. Wanneer we kijken naar de tevredenheid per werkveld, dan zijn de respondenten die werkzaam zijn in de gehandicaptenzorg het meest tevreden over wat hun werkgever hen biedt op het gebied van integreren van wetenschappelijke kennis in de praktijk. Het minst tevreden zijn de respondenten die werkzaam zijn in het onderwijs en de ouderenzorg.

Vervolgens is uitgevraagd wát de werkgever dan doet om het integreren van wetenschappelijke kennis in het dagelijks werk te faciliteren en stimuleren. 51 respondenten geven aan dat het dan gaat om het bekostigen van scholingen. Er is ook een grote groep (42 respondenten) die aangeeft dat de werkgever op dit gebied niets doet, maar dat de verantwoordelijkheid op dit thema bij de professional zelf ligt.

8.1 Hoe tevreden ben je met wat jouw werkgever jou biedt op het gebied van integreren van wetenschappelijke kennis in het dagelijks werk?

8.2 Tevredenheid over werkgever uitgesplitst naar werkvelden (gewogen gemiddelde)*

*1= zeer ontevreden, 5= zeer tevreden

8.3 Wat doet jouw werkgever om het integreren van wetenschappelijke kennis in het dagelijks werk te faciliteren en stimuleren?

9. Rol NVO

Tot slot is gevraagd of respondenten een advies hebben over wat de NVO zou kunnen doen om leden verder te ondersteunen bij het inzetten van wetenschappelijke kennis in het dagelijkse werk. Het meest genoemd (16x) is informatie (blijven) delen via de nieuwsbrief en de website. Daarnaast is er veel behoefte aan meer kennis over implementatie en concrete handelingsadviezen. Wederom doen 12 respondenten de suggestie voor het opzetten van een NVO kennisbank.

Aanbevelingen

Op basis van de uitkomsten van de enquête zijn de volgende aanbevelingen geformuleerd:

1. Zet in op kennisdisseminatie over de vertaling van wetenschappelijke kennis naar de praktijk

Uit de enquête blijkt dat er een grote behoefte is aan kennis over het implementeren van wetenschappelijke inzichten in de praktijk. Leden geven aan dat zij in wetenschappelijke artikelen vaak concrete handelingsadviezen missen. Daarom is het van belang dat publiek gefinancierde onderzoeken altijd ook praktijkgerichte aanbevelingen doen.

Onderstaand citaat uit de enquête laat zien dat hier een belangrijke rol ligt voor onderzoekers in het implementeren van wetenschappelijk onderzoek.

Waarom moeten professionals in het veld alle moeite doen om toegang te verkrijgen tot uitkomsten van wetenschappelijk onderzoek? Wetenschappers, universiteiten en andere wetenschappelijke organisaties (zoals lectoraten) moeten zelf ook meer moeite doen om de wetenschappelijke inzichten uit te dragen. Dit vergt meer dan een artikel en een lezing. Het actief verspreiden van kennis kost moeite en geld. Als we niet willen dat resultaten uit onderzoek bij wijze van spreken in een la belanden, dan moet hier een actief traject voor zijn. Dat kost tijd en geld, maar het hoort m.i. bij het onderzoek.

... Bovendien mag er meer aandacht worden besteed aan het verenigen van de vaktaal van wetenschappers en professionals. Door de gebruikte termen worden er onnodige barrières opgeworpen. Voorbeeld: De wetenschapper heeft het over 'foneemsegmentatie'. De dyslexiebehandelaar noemt het 'auditieve (klank)analyse'. En de leerkracht heeft het over 'hakken'.

... Overigens moet er niet alleen sprake zijn van eenrichtingverkeer van de wetenschap naar de praktijk. Vaak is wetenschappelijk onderzoek ook te weinig gevoed en geïnspireerd door de praktijk. Veel wetenschappers hebben de neiging om een beetje neer te kijken op praktijkmensen. Het is een andere wereld. Terwijl uit de praktijk juist ook veel te leren valt voor de wetenschap. Een dagje meelopen in het werkveld waar je wilt dat jouw onderzoek gaat worden toegepast, zou al veel schelen."

De NVO zal de implementatie van wetenschappelijke kennis in de praktijk in de toekomst meer stimuleren, o.a. door het organiseren van bijeenkomsten over dit thema.

Met de nieuwe registratienormen kunnen scholingen op het gebied van implementation science ook meegeteld worden voor de herregistratie. In de toekomst kan de NVO deze scholingen wellicht ook accrediteren.

2. Bied overzicht over en toegang tot wetenschappelijke kennis

Uit de enquête blijkt een grote behoefte van leden aan overzicht van en toegang tot actueel wetenschappelijk onderzoek. Er is behoefte aan een centraal punt, waar voor diverse werkterreinen actuele wetenschappelijke ontwikkelingen te volgen zijn.

Met de nieuwe NVO website ligt er een basis om een kennisplein te ontwikkelen. Het uitgangspunt is dat dit in eerste instantie een 'verwijzend' kennisplein wordt. Dit kennisplein kan voorzien in de behoefte aan een centraal punt met verwijzingen naar wetenschappelijke kennis.

“Ik mis één centraal toegangspunt, waar relevante actuele kennis voor ons vakgebied is voorgesorteerd.”

Daarnaast lopen leden aan tegen het feit dat veel wetenschappelijk onderzoek niet open access is gepubliceerd. Leden waarvan de werkgever is aangesloten bij een kennisinstituut hebben wel toegang tot universiteitsbibliotheken, maar dit geldt slechts voor 29% van de respondenten. Werkgevers dienen te worden gestimuleerd om hierin een faciliterende rol te spelen.

“Veel wetenschappelijk onderzoek is afgeschermd en niet toegankelijk zonder te betalen.”

---

3. Zorg ervoor dat het integreren van wetenschappelijke kennis beter gefaciliteerd wordt door werkgever

Ondanks het feit dat de grootste groep respondenten niet ontevreden is over de mogelijkheden en faciliteiten om wetenschappelijke kennis in de dagelijkse praktijk te integreren, worden een aantal duidelijke wensen genoemd. Veel respondenten geven aan dat zij onvoldoende op de hoogte zijn van recent wetenschappelijk onderzoek vanwege een gebrek aan tijd. Respondenten geven aan dat zij voor het bijhouden van wetenschappelijk onderzoek graag meer in tijd gefaciliteerd willen worden. De rol van de werkgever is om dit te faciliteren en stimuleren.

“Er is te weinig tijd om binnen werktijd goed op de hoogte te blijven van relevante wetenschappelijke kennis (en daar vervolgens ook nog iets mee te doen).”
